TRANSPARENCY INTERNATIONAL SVERIGE

Stockholm
3 februari 2013

Transparency International Sverige

Ds 2013:74 Sveriges tillträde till vapenhandelsfördraget Arms Trade Treaty (ATT)
Remissyttrande

Transparency International (TI) Sverige välkomnar att FN beslutat om ett vapenhandelsfördrag, att Sverige undertecknat det och att förslag framlagts om att Sverige ska ratificera fördraget så snart som möjligt. Fördraget ökar förutsättningarna för att fler länder ska verka för att handeln med försvarsmateriel bedrivs under ansvarsfulla former.

I Ds 2013:74 anges tydligt att principerna i fördraget utgör ett golv och inte ett tak. Det står således varje land fritt att införa strängare bestämmelser på nationell nivå än vad parterna förpliktar sig till enligt fördraget. Sverige har traditionellt bedrivit en restriktiv politik på området. TI Sverige kan dock notera att, trots att riskerna för korruption i internationell handel med krigsmateriel anses vara höga i jämförelse med annan handel, har en bedömning av risken för korruption hittills inte varit del av den process som föregått beslut om tillstånd till utförsel av krigsmateriel.

TI Sverige beklagar att korruption inte tagits in som ett självständigt bedömningskriterium i fördragets Artikel 7. I denna artikel, första stycket b) iv), sägs dock att den exporterande parten ska göra en bedömning av om dessa konventionella vapen eller denna materiel (skulle kunna användas för) "att begå eller underlätta handlingar som utgör brott enligt internationella fördrag eller protokoll om internationell organiserad brottslighet där den exporterande parten är part". TI Sverige noterar att det i skrivelsen saknas förslag om hur relevanta myndigheter, dvs. i första hand Inspektionen för Strategiska Produkter (ISP) men även Försvarsexportmyndigheten (FMX), ska kunna fullgöra skyldigheten att göra bedömningen av hur export från Sverige eventuellt skulle kunna kopplas till organiserad brottslighet.

TI Sverige välkomnar skrivningar i Art. 15, p. 6, i vilken "statsparterna uppmuntras att vidta nationella åtgärder och att samarbeta med varandra i syfte att förhindra korruption i samband med överföring av konventionella vapen som omfattas av Artikel 2.1". TI Sverige noterar även här att det saknas förslag om hur Sverige ska kunna leva upp till detta åtagande. Att som på sid. 58 hänvisa till att Sverige är part i ett flertal multilaterala samarbeten mot korruption räcker inte. Utan instruktioner till relevanta myndigheter att bedöma riskerna för korruption i en exportaffär och utan krav på kompetens på området, kommer åtagandet knappast att uppfyllas.

När det gäller bedömning av risker för korruption, vill TI Sverige göra klart att denna gäller de enskilda affärerna även om situationen i stort i ett mottagarland också är relevant. Den tillståndsbeviljande respektive den främjande myndigheten kan inte överlämna åt ett exporterande företag att självt göra bedömningen av riskerna för korruption i en enskild transaktion. Dessa risker måste myndigheterna också värdera.

Mot denna bakgrund finner TI Sverige att det i förslaget till riksdagen måste göras helt klart att krav måste ställas på ISP att i sina bedömningar om förhandsbesked/exporttillstånd ta ställning till riskerna för korruption i de transaktioner som bedöms samt att det uppdras åt FMX att i sina främjandeuppgifter löpande beakta risker för korruption. Utan explicita krav på ISP och FMX att beakta risker för korruption i samband med tillståndsgivning för resp. främjande av export av

krigsmateriel riskerar Sverige att hamna under den golvnivå som anges i fördraget, vilket skulle innebära att förpliktelserna enligt fördraget inte fullgörs.

Ann Wilkens
Ordförande, TI Sverige

Birgitta Nygren
Styrelseledamot, TI Sverige

Bilaga 1. - Mottagarlista

Till:

Bodil Hallerth
Paul Beijer
Utrikesdepartementet,
Enheten för Nedrustning och icke-spridning
103 39 Stockholm

Kopia/För kännedom:

Riksdagen,
Kommittén 2012:50 Översyn av exportkontrollen av krigsmateriel
Hans Wallmark
Urban Ahlin
Bodil Ceballos
Mikael Jansson
Lars Johansson
Kerstin Lundgren
Ulrik Nilsson
Lars Ohly
Desirée Pethrus
Jessica Polfjärd
Anna-Lena Sörenson
Allan Widman
Hannes Magnergård
Richard Tornberg

Riksdagen,
Exportkontrollrådet, Ledamöter 2011-2014
Ann-Charlotte Hammar Johansson
Annicka Engblom
Carina Adolfsson Elgestam
Caroline Szyber
Göran Lennmarker
Kerstin Lundgren
Lars Johansson
Lennart Rohdin
Mikael Jansson
Tone Tingsgård
Torbjörn Björlund
Valter Mutt